

Nieuw leven voor afgedankt borduurwerk

Ulla-Stina Wikander struikt vlooiemarkten en tweedehandswinkels af, op zoek naar afgedankt borduurwerk. Daarmee bedekt ze allerlei alledaagse voorwerpen, die ze weer verwerkt in installaties.

Kees Keijer 2 april, 2025

Foto: AkzoNobel Art Foundation

Gaat dat zien!

Soms is één enkel kunstwerk al een bezoek aan een galerie of kunstruimte in Amsterdam waard. In de rubriek Gaat dat zien! wordt wekelijks een pareltje uitgelicht. Ook niet onbelangrijk: de toegang is sowieso gratis en de galerist vertelt graag (nog) meer over het werk.

Een stoel en een tafel met een bureaulamp en spulletjes. Als je het huiselijke hoekje onder ogen krijgt, zie je direct dat er iets vreemds aan de hand is: alle objecten zijn ingepakt met kleurig textiel. Ook allerlei voorwerpen op het tafeltje zijn ingepakt met borduurwerk.

De objecten op het tafeltje zijn allemaal voorwerpen die enkele tientallen jaren geleden op elk bureau te vinden waren, maar nu niet meer. Een nietmachine, een perforator en een rekenmachine – geen zakjapanner maar een groot model met telrol. De draaischijftelefoon mag uiteraard niet ontbreken. Dit

model is bijzonder, een Ericofoon, met de hoorn en het toestel uit één stuk en de draaischijf aan de onderkant.

De objecten zouden iets kunnen verraden over de eigenaar. De spullen op het tafeltje hebben te maken met het werkende leven; de luchtige pumps en de kleine handtas zouden eerder geassocieerd kunnen worden met vrije tijd. Het is alsof een vrouw even is weggelopen van haar bureau. Even koffie halen, of naar de wc. De titel van het werk, *Where Am I*, lijkt ook te hinten op de afwezigheid van de hoofdpersoon. Hoewel de situatie ook niet erg realistisch is; je vraagt je af wie aan zo'n klein tafeltje zou kunnen werken. En waar is de onvermijdelijke typemachine? Of zelfs maar een schrijfblok?

Oude mixers en naaimachines

De Zweedse kunstenaar Ulla-Stina Wikander (1957) begon ruim twintig jaar geleden met het verzamelen van kruissteekborduurwerk. “Deze borduursels zijn gemaakt door vrouwen en worden vaak gezien als kitsch en als vrij waardeloos,” schrijft ze op haar website. “Ik heb er gemengde gevoelens over, maar soms zijn ze erg mooi en wil ik ze weer tot leven brengen.”

Dat doet Wikander door huishoudelijke voorwerpen, vooral uit de jaren zeventig, te bekleden met deze borduursels. Door een nieuwe huid te maken voor stofzuigers, naaimachines en elektrische mixers, ondergaan oude objecten een transformatie. Daar schuilt ook een soort tegenstrijdigheid in. Waardeloze objecten krijgen een tweede leven door ze te bedekken met andere afgedankte spullen.

Het is ook tegenstrijdig dat Wikander de borduursels die ze ‘tot leven wil brengen’ in stukken moet knippen om er weer iets nieuws mee te kunnen maken. Toch is het een mooi eerbetoon aan de anonieme vrouwen die het borduurwerk hebben gemaakt.

Het werk van Ulla-Stina Wikander is nu te zien bij de AkzoNobel Art Foundation, Christian Neefestraat 2

Populair

Ulla-Stina Wikander vindt de borduurwerken op vlooiemarkten en in tweedehandswinkels. Al wordt dat steeds moeilijker, want de kruissteken zijn uiterst populair geworden. Ook commerciële partijen gebruiken ze om tassen, stoelen of kleding mee te decoreren

Huiskamer

Het kunstwerk van Ulla-Stina Wikander is onderdeel van de tentoonstelling *Beyond These Walls* bij AkzoNobel. De tentoonstelling begint met een soort huiskamer, met een zitje, een vloerkleed en kleine lijstjes aan de muur. In het hart van de tentoonstelling staat de architectuur centraal.

AkzoNobel

Met een aankoopbudget van 4,5 ton per jaar is de AkzoNobel Art Foundation een grote speler in de Nederlandse kunstwereld. Sinds 2016 heeft de organisatie een eigen kunstruimte, gratis toegankelijk op de benedenverdieping van het hoofdkantoor op de Zuidas.